



HRVATSKO GRBOSLOVNO I ZASTAVOSLOVNO DRUŠTVO CROATIAN HERALDIC AND VEXILLOLOGICAL ASSOCIATION

Pazinska 50
HR-10110 Zagreb
Croatia

Tel. +385 91 56 39 391
E-mail hgzd@hgzd.hr
Web www.hgzd.hr

Zagreb, 15. svibnja 2018. godine

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU HGZD-a ZA 2017.

Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo (HGZD) 2017. godine nastavilo je s djelovanjem na uvriježen način. Od osnivačke skupštine održane 4. svibnja 2006. godine u svečanoj dvorani Hrvatskog povijesnog muzeja, na kojoj je bilo prisutno tridesetak osnivača, Društvo je umjereno povećalo broj članova, dokazalo usmjerenost na statutarne ciljeve proučavanja, promidžbe i očuvanja hrvatske baštine grbova i zastava odnosno znanstvenih disciplina heraldike i veksilologije te srodnih područja. Društvo se etabliralo u znanstvenoj zajednici, uspjelo osigurati objavljivanje časopisa bez prekida i u stalnoj frekvenciji, osigurati sredstva kroz kulturne fondove grada i države, te izboriti se za status znanstveno-popularizirajućeg časopisa u sustavu Ministarstva znanosti i obrazovanja. Ostvarujemo uspješnu suradnju sa stranim i domaćim institucijama – akademskim, znanstvenim, istraživačkim, kulturnim, promidžbenim i drugim, kao i s nizom srodnih društava i institucija. Na taj način Društvo ispunjava Statutom zacrtane ciljeve: unaprjeđenje heraldike i veksilologije, poticanje i razvijanje šireg interesa za njih i srodne znanstvene discipline kao što su sfragistika, faleristika, genealogija i druge te očuvanje heraldičke i veksilološke baštine, posebice na području Republike Hrvatske.

Sukladno financijskoj evidenciji na dan izvještaja svoje članske financije obaveze podmirilo je barem u jednoj od posljednje dvije godine odnosno u tekućoj godini 28 članova. Popis članova koje vodi HGZD ima 64 upisanih osoba, koji uključuje i osobe koje nisu duže vremena platile članarinu, te se stoga ne računaju među članove.

Posljednja izborna Skupština održana je 6. svibnja 2014. godine u prostorijama Društva zagrebačke klasične gimnazije, kada su izabrani za predsjednika pukovnik dr. sc. Željko Heimer, potpredsjednicu dr. sc. Dubravka Peić Čaldarović, tajnicu Matea Brstilo Rešetar i dva člana Predsjedništva doc. dr. sc. Tomislav Galović i doc. dr. sc. Tijana Trako Poljak. Od tada članovi Predsjedništva su u više prilika održali sjednicu, što uživo, što korištenjem elektroničke pošte. 28. veljače 2017. održana je Deseta redovita Skupština.

Srećom, usluge istodobno izabranog Suda časti HGZD-a u sastavu akademik Nikša Stančić, dr. sc. Ante Gulin i dr. sc. Josip Kolanović, nismo imali potrebe tražiti, osim u njihovoj ulozi nadzornog odbora u pripremama Skupština. Tako i u pripremi ovog izvješća, koje im je dostavljeno zajedno sa financijskim izvješćem rada Društva, na koje nisu imali primjedbi.

Tijekom 2017. godine HGZD je nastavilo sa svojim redovnim aktivnostima u Republici Hrvatskoj i na međunarodnom planu, u skladu sa Statutom i utvrđenim godišnjim Planom rada i Strateškim planom 2014. – 2019.

Međunarodne aktivnosti

HGZD je član Međunarodne federacije veksiloloških udruga (FIAV, *La Fédération Internationale des Associations Vexillologiques*) od 2007. i Međunarodne genealoške i heraldičke konfederacije (CIGH, *La Confédération Internationale de Généalogie et d'Héraldique*) od 2008. godine, dok je predsjednik HGZD-a član Radne skupine FIAV-a za veksilološke standarde opisa zastava (*Vexillological Conventions for Flag Descriptions Commission*) i pridruženi član Međunarodne heraldičke akademije (AIH, *La Académie Internationale d'Héraldique*) – čime su ostvareni permanentni kontakti našeg Društva s krovnim međunarodnim heraldičkim i veksilološkim organizacijama. Krajem godine predsjednik HGZD-a imenovan je dopisnim članom američkog Centra za proučavanje zastava (*Fellow of the Flag Research Centre*).

Predsjednik HGZD-a sudjelovao je na 27. međunarodnom veksilološkom kongresu održavanom u Londonu, 7. – 11. kolovoza 2017. Na kongresu je izložio svoj rad »*Historical Origins of Contemporary*

Croatian Municipal Flags« (Povijesno podrijetlo suvremenih hrvatskih municipalnih zastava) te je kao predstavnik Društva sudjelovao u radu 26. opće skupštine FIAV-a, na kojoj su, između ostalog usvojeni prijedlozi Radne skupine za standarde, čiji je član, te je potvrđen 1. listopada kao Svjetski veksilološki dan, iniciran prethodne godine. Opća je skupština FIAV-a dodijelila, te mu je na na završnoj večeri kongresa uručeno najviše odlikovanje ove organizacije *Laureate of the Federation*, za njegov rad na uspostavljanju znanstvenih temelja veksilologije kao društvene znanosti, kao tek sedmom nositelju u pedeset godina postojanja ovog naslova. Sudjelovanje na Kongresu financijski je poduprlo Ministarstvo kulture iz programa potpore javnih potreba u kulturi.

Razmjena publikacija dogovorena s više inozemnih heraldičkih i veksiloloških udruga i institucija nastavljena je u 2016. Stoga se i naš časopis *Grb i zastava* dostavlja na četrdesetak adresa inozemnih društava, a naša se knjižnica popunjava njihovim izdanjima – ukupno 52 publikacije² inozemnih udruga dolaze redovito na adresu HGZD-a. Nažalost, tijekom 2017. dvije su članice FIAV-a javile da prekidaju dogovor o razmjeni publikacija radi visokih troškova poštarine. Predsjedništvo HGZD-a odlučilo je da će u znak znanstvene solidarnosti ipak nastaviti im dostavljati *Grb i zastavu* ukoliko nam to sredstva budu dozvoljavala.

U sklopu međunarodnog obilježavanja Svjetskog veksilološkog dana, HGZD je ostvario suradnju s *Večernjim listom* s kojim su 9. i 10. listopada objavljeni posteri *Hrvatski grb i Hrvatska zastava.*, a u cilju popularizacije hrvatske heraldičke i veksilološke baštine i svijesti o ovim znanstvenim disciplinama.

Američka zaklada *Flag Heritage Foundation* objavila je engleski prijevod teorijskog dijela doktorskog rada Željko Heimer pod naslovom *Vexillology as a Social Science*, urednik engleskog izdanja bio je Edward B. Kaye iz *North American Vexillological Society*. Prošireno englesko izdanje ovog rada, u kojem je prikazan i povijesni prikaz uporabe vojnih zastava u svijetu te na prostoru Hrvatske, te raščlamba zastava hrvatskih postrojbi iz domovinskog rata, objavljeno je kao izdanje HGZD-a preko američke izdavačke kuće Lulu Press, u sustavu *print-on-demand*.

Aktivnosti u Republici Hrvatskoj

Predavanja i sudjelovanja na skupovima i događanjima

1. Na poziv Društva turističkih vodiča Zagreba i Srednjohrvatske regije, predsjednik HGZD-a održao je drugo gostujuće predavanje *Osnove heraldike za turističke vodiče* u sklopu programa doobrazovanja vodiča 2. veljače 2017. godine. Suradnja je nastavljena je ove godine, vidi dalje.

2. Povodom 175. obljetnice osnutka Matice hrvatske Ogranak Matice hrvatske u Bjelovaru, 3. ožujka 2017. održano je predavanje Željka Heimera *Bjelovarski grbovi i zastave*.

3. U sklopu redovite tribine Hrvatskog plemićkog zbora u Zagrebu, 20. ožujka 2017. održano je predavanje Mateje Brstilo Rešetar *Zbirka heraldike i sfragistike Hrvatskog povijesnog muzeja*.

4. Na znanstveno-stručnom skupu *Creski anali: od starine do našega doba*, u Cresu, 28. travnja 2017. Jasminka Čus Rukonić održala je predavanje *Osorska heraldička baština*.

5. Na poziv Društva zagrebačke klasične gimnazije u sklopu redovitog programa tog Društva, predsjednik HGZD-a održao je devetu godinu za redom gostujuće predavanje s temom *Nacionalni simboli židovskog naroda i Države Izrael*, 15. svibnja 2017.

6. U Zmajskoj kuli Družbe *Braća hrvatskog zmaja*, 7. lipnja 2017. održano je predstavljanje knjige Davora Zovka *Viteštvo danas*, a 8. lipnja 2017. Zovko je u istom prostoru održao dva predavanja, jedno za opću javnost *Heraldika – nanovo otkriveno blago* te drugo za heraldičke stručnjake nazvano *Master Class: Male tajne velikih majstora heraldike*.

7. U organizaciji Centra za kulturu i informacije Pag, uz pokroviteljstvo Grada Paga, a u sklopu *Paškog kulturnog ljeta 2017*. održana je 15. – 30. srpnja 2017. izložba *Grbovi paškog plemstva* autora Mladena Stojić, Heraldic art d.o.o. Rijeka.

8. U Muzeju Slavonije u Osijeku 26. listopada 2017. otvorena je izložba *Povijesne zastave u Muzeju Slavonije do 1945. godine*, autora Ante Grubišića.

9. U Knjižnici i čitaonici *Bogdan Ogrizović* u Zagrebu, 20. studenog 2017. održana je 23. tribina HGZD-a, na kojoj je predstavljena knjiga Stjepana Čosića *Ideologija rodoslovlja: Korjenić-Neorićevo grbovnik iz 1595.*, u izranju Zavod za povijesne znanosti HAZU Dubrovnik i Nacionalne i sveučilišne knjižnice Zagreb, 2015. Knjigu su predstavili doc. dr. sc. Tomislav Galović i autor.

² Vidi *Popis inozemnih časopisa koji se dobivaju razmjenom za Grb i zastavu* na str. 14-15.

10. Gostovanje članova HGZD-a su u nastavi izbornog kolegija na diplomskom studiju povijesti *Hrvatska heraldička baština*, Odsjek za povijest FFZG. Nastavnici: prof. dr. sc. Mirjana Matijević Sokol i doc. dr. sc. Tomislav Galović (Heimer, Peić Čaldarević, Brstilo Rešetar, Dobrica, Jareb), ljetni semestar 2016./17.

U 2018. nastavljeno je djelovanje jednakim tempom:

11. Članovi HGZD-a u većem su broju sudjelovali na predstavljanju br. 35-36 (2017) časopisa *Gordogan*, 2. veljače 2018. u Knjižnici i čitaonici *Bogdan Ogrizović* u Zagrebu, tema predstavljanja bio je u tom broju objavljeni članak Mate Božića i Stjepana Ćosića *Nastanak hrvatskih grbova: Podrijetlo, povijest i simbolika od 13. do 16. stoljeća*, kojeg su predstavili Neven Budak i Stjepan Ćosić

12. Naša 24. tribina HGZD-a, također je održaba u Knjižnici i čitaonici *Bogdan Ogrizović* u Zagrebu, 6. veljače 2018. Mislav Barić održao nam je predavanje *Terezijanske zastave u Hrvatskom povijesnom muzeju*.

13. 10. veljače 2018. organizirali smo stručni posjet izložbi *Povijesne zastave u Muzeju Slavonije do 1945. godine*, u Osijeku, a ljubazni domaćin bio nam je Ante Grubišić.

14. Kao dio redovitog programa Družbe *Braća hrvatskog zmaja*, 13. ožujka 2018. u Zmajskoj kuli nad Kamenitim vratima, Zagreb, Željko Heimer je održao predavanje *Povijesna izvorišta suvremenih hrvatskih municipalnih zastava*.

15. Suradnja s Društvom turističkih vodiča Zagreba i Srednjohrvatske regije, nastavljena je trećim gostujućim predavanjem Željka Heimera u ciklusu doobrazovanja vodiča, s temom *Legende i teorije o porijeklu hrvatskog šahiranog grba*, 14. ožujka 2018.

16. U Gradskoj loži u Zadru 22. ožujka 2018. predstavljena je knjiga Miroslava Granića i Denisa Martinovića *Plemstvo Kraljevine Dalmacije 1814. – 1918.*, u izdanju Državnog arhiva Zadar i Književnog kruga Split. Knjigu su predstavili recenzent Stjepan Ćosić, ravnatelj DAZ Ante Gverić, a u ime autora Miroslav Granić. Knjiga je predstavljena potom u Splitu, u Zavodu za znanstveni i umjetnički rad HAZU, gdje su o njoj govorili Nenad Cambi, Miroslav Granić i Ante Gverić, a predstavljanje je nazočila i naša tajnica Matea Brstilo Rešetar.

17. Na inicijativu Tihomira Zagrajskog, zagrebačkog kulturnog aktivista koji više godina živi u Vodicama, te na poziv Muzeja grada Šibenika, Željko Heimer je održao predavanje u atriju šibenskog gradskog muzeja o *Zastavama Šibenika*, na kojem je Šibenčanima otkrio praktično zaboravljene srednjovjekovne zastave njihovog grada.

18. U sklopu *5. festivala povijesti Kliofest* koji se održava u Zagrebu 8. – 11. svibnja 2018., širom hrvatske održana su predavanja i druge aktivnosti u cilju popularizacije povijesnih znanosti pod nazivom *Dan povijesti*. Tako su u Splitu u knjižnici Filozofskog fakulteta 9. svibnja održana dva predavanja heraldičko-veksilološke tematike: Ante Brešić Mikulić *Problematika razvitka heraldike, vexilologije i ostalih srodnih disciplina u okviru obrazovnog sustava i institucija*, te Mate Božić: *Nastanak hrvatskih grbova: Podrijetlo, povijest i simbolika od 13. do početka 16. stoljeća*.

19. U sklopu ciklusa predavanja Hrvatskog plemićkog zbora predavanje o *Bračkom plemstvu* održao je u Zagrebu 18. svibnja 2018. Nikša Kuščić.

20. Deseto godišnje gostovanje predavanjem u programu Društva zagrebačke klasične gimnazije Željko Heimer je održao 21. svibnja 2018. s temom *Povijesne zastave Šibenika*.

21. Hrvatski institut za povijest, Hrvatski povijesni muzej, Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ te Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo zajednički su organizirali svečanu akademiju kojom je obilježena 170. obljetnica hrvatske državne zastave u Zlatnoj dvorani Hrvatskoga instituta za povijest, 5. lipnja 2018. pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske gospođe Kolinde Grabar-Kitarović, Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske. Ove su institucije zajednički objavile Proglas kojim pokreću inicijativu prema mjerodavnim tijelima Republike Hrvatske da se 5. lipnja proglasi spomen-danom kao Dan hrvatske zastave, koji bi se službeno obilježavao u Republici Hrvatskoj. Do sada je zaprimljeno pozitivno očitovanje Ministarstva uprave na inicijativu, te informacija da je predsjednik Hrvatskog sabora inicijativu prosljedio nadležnom saborskom Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Izdavaštvo

Tijekom 2017. godine nastavljeno je polugodišnje izdavanje časopisa *Grb i zastava* (GiZ). U njegovom jedanaestom godištu objavljena su dva broja, u svibnju br. 21 s uobičajenih 20 te u studenom

br. 22 s proširenih 36 stranica, u suradnji s izdavačkom kućom Leykam International iz Zagreba, koja je organizirala distribuciju časopisa našim članovima, organizacijama i institucijama u Hrvatskoj te u inozemstvu, ukupno na stotinjak adresa. Uz broj 22 priložen je i poster *Večernjeg lista* „Hrvatski grbovi“ objavljen u tom listu povodom 8. listopada 2017. Kao i do sada, svi tekstovi u GiZ-u tiskani su uz mnoštvo ilustracija u boji, paralelno na hrvatskom i engleskom jeziku, čime teme vezane za hrvatsku heraldičku i veksilološku baštinu imamo priliku prezentirati stručnoj publici u svijetu. Engleske tekstove lektorira kolega veksilolog iz Portlanda u Oregonu Edward B. Kaye. Vodi se kazalo sadržaja objavljenih brojeva (dostupno na web stranicama Društva) i abecedni popis autora. Časopis je za prethodnu godinu dobio potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja kao znanstveno-popularizirajući časopis, kao i potporu javnog programa u kulturi Grada Zagreba. S obzirom da su pribavljena dostatna namjenska sredstva za časopis, tijekom 2017. isplaćen je po prvi put autorski honorar za grafičko oblikovanje br. 21 časopisa, što je praksa koja se namjerava nastaviti nadalje, ovisno o raspoloživim sredstvima na računu Društva.

Sveučilište u Zadru je tijekom 2017., glavnim naporom urednika publikacije Marina Sabolovića, dovršilo objavljivanje zbornika radova sa znanstveno-stručnog skupa *Semiologija obrambenoga Domovinskog rata* održanog u suorganizaciji HGZD-a i Sveučilišta u Zadru u prosincu 2013. Zbornik su recenzirale Dubravka Peić Čaldarović i Matea Brstilo Rešetar.

Kao što je spomenuto ranije, objavljena su i dva izdanja doktorskog rada Željka Heimera na engleskom jeziku.

HGZD je nastavilo uređivati svoje web stranice na www.hgzd.hr na kojima se uglavnom objavljuju informacije o radu Društva i aktivnostima na kojima sudjelujemo, kao i najave relevantnih domaćih i inozemnih događanja. Na stranicama je tijekom 2017. objavljen *Pregled časopisa, magazina, glasila, biltena i druge periodike heraldike, veksilologije i srodnih područja*. Bibliografija međunarodne heraldičke i veksilološke periodike, u međuvremenu i nekoliko puta ažurirana, te danas sadrži 155 natuknica. *Pregled* je međunarodno dobro prihvaćen i zaprimljeni su pozitivnih komentari i dopune nedostajućih podataka od više veksilologa i heraldičara širom svijeta. *Pregled* daje i linkove na cjelovite digitalizirane brojeve časopisa odnosno na makar na kazala sadržaja gdje su dostupni.

Početak 2018. objavljena je i izdanju Državnog arhiva u Gospiću i monografija, koja formalno nosi datum izdanja 2017., Amera Sulejmanagića *Grb knezova Kurjakovića Krbavskih*. Naposljetku, objavljena je i monografija Miroslava Granića i Denisa Martinovića *Plemstvo Kraljevine Dalmacije 1814. – 1918.*, u izdanju Državnog arhiva Zadar i Književnog kruga Split.

Prema planu u svibnju je 2018. objavljen i broj 23 časopisa *Grb i zastava* na proširenih 36 stranica. Uz broj 23 priložen je i drugi poster *Večernjeg lista* „Hrvatske zastave“ izvorno objavljen povodom 8. listopada 2017.

Ostalo

Slijedom zaključaka sa sjednice Predsjedništva održane 26. rujna 2017., predsjednik Društva kontaktirao je knjigovodstveno-računovodstveni stručnjaka, te je dogovorena povremena suradnja odnosno njegove usluge za složenije računovodstvene poslove (prije svega vezano za isplatu honorara i poreznih obaveza koje iz toga slijede), dok će se redovito jednostavno vođenje knjiga Društva nastaviti na dosadašnji način uz povremenu strukovnu kontrolu, s obzirom na relativno mali godišnji broj transakcija (45 u 2016., 53 u 2017.) na računu Društva.

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović svečano je uručila 15. studenog 2017. Željku Heimeru, za osobite zasluge za kulturu u području heraldike i veksilologije te njihovu dugogodišnju promociju u Republici Hrvatskoj i u svijetu odlikovanje *Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića*, kojeg mu je dodijelila 26. rujna 2017.

U suradnji s Hrvatskim institutom za povijest, Hrvatskim povijesnim muzejom i Družbom Braća hrvatskoga zmaja, Društvo organizira 5. lipnja 2018. obilježavanje 170. godina instalacijske zastave bana Josipa Jelačića Bužimskog, kao prve državne hrvatske trobojnice i izravne prethodnice današnje zastave Republike Hrvatske. Pokroviteljstvo proslave prihvatila je Predsjednica Republike, a do sada je zaprimljeno i pozitivno očitovanje Ministarstva uprave na inicijativu koja je istodobno pokrenuta da taj datum Hrvatski sabor i službeno proglasi spomen-danom kao Dan hrvatske zastave.

**Predsjednik HGZD-a
pukovnik
dr. sc. Željko Heimer, v. r.**

--

Godišnji izvještaj o radu prihvaćen je na Jedanaestoj redovitoj izbornoj Skupštini HGZD-a održanoj 16. lipnja 2018.